

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/2/2019
Identifikačné číslo spisu: 1014200365
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1014200365.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: L. L. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. X, XXX XX Q., zastúpená súdom ustanoveným opatrovníkom: L. P., bytom B. XX, M. S., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 5. decembra 2013, o odvolaní navrhovateľky voči rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/38/2014-103 zo dňa 11. júla 2018 (označeného ako výzva zo dňa 05.10.2018), takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/38/2014-103 zo dňa 11. júla 2018 o d m i e t a.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 8Sd/38/2014-103 zo dňa 11. júla 2018 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 5. decembra 2013, ktorým podľa ust. § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2014 rozhodla tak, že navrhovateľke zvýšila od 1. januára 2014 invalidný dôchodok na sumu 298,50 eur mesačne. V opravnom prostriedku navrhovateľka žiadala radikálne zvýšenie dôchodku s najvyšším odvolacím - žalobným právnym titulom v rovine výživného, doplatku neopomenuteľných životných nákladov, ktoré sú minimálne v sume 500,- eur ako náklady na domácnosť, chronické neriešiteľné zdravotné ťažkosti a špecifické študijno - pracovné náklady.

Krajský súd vo svojom rozsudku uviedol, že v zmysle záveru Najvyššieho súdu SR prezentovaného v uznesení sp. zn. 9So/181/2015 zo dňa 26.04.2017 ustanovil navrhovateľke uznesením zo dňa 30.04.2018 č. k. 8Sd 38/2014-93 opatrovníka na konanie pred súdom, ktorým je jej brat L. P., s ktorým následne konal a ktorý sa zúčastnil nariadeného pojednávania vo veci.

Krajský súd poukázal na nález Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 16/06 zo dňa 02.07.2008, podľa ktorého základné právo na primerané hmotné zabezpečenie, ktorého podrobnosti sa majú v súlade s ústavou upraviť zákonom, zahŕňa predovšetkým primerané hmotné zabezpečenie v starobe prostredníctvom systému dôchodkového zabezpečenia, v ktorom kľúčovú pozíciu má sociálne poistenie. Sociálne poistenie ako systém založený na poistnom princípe, osobnej participácii premietajúcej sa do zohľadňovania "zásluhovosti" pri výpočte dôchodkovej dávky, na sociálnej solidarite a na garancii štátu je založený na princípoch, ktoré sa premietajú nielen do výpočtu dôchodkovej dávky, ale premietajú sa aj do systému jej zvyšovania, ktoré sa podľa všeobecného mechanizmu zák. č. 461/2003 Z. z. má realizovať k 1. júlu každého kalendárneho roka, s ohľadom na medziročný rast spotrebiteľských cien a rast priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Tento mechanizmus podlieha vopred presne ustanoveným pravidlám a s takto založenou valorizáciou najväčší sociálny systém počíta tak, aby dôchodkový systém bol funkčný a spoľahlivý. Tým, že integrálnou súčasťou systému sociálneho poistenia sú tak dôchodkové dávky, ako aj ich valorizácia pravidelne uskutočňovaná každoročne v určitom čase a podľa určitých kritérií, možno ju považovať za súčasť základného práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe podľa čl. 39 ústavy a podľa čl. 30 ods. 1 listiny a z tohto pohľadu ju treba aj posudzovať.

Preskúmaním obsahu pripojeného administratívneho spisu odporkyne súd zistil, že napadnutým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 3. decembra 2015, právne podriadeným ust. § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 329/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2014, odporkyňa zvýšila navrhovateľke sumu jej invalidného dôchodku o 7,80 eur mesačne, na čiastku 298,50 eur mesačne. Za invalidnú bola navrhovateľka v zmysle § 29 ods. 2 písm. a/ zák. č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení uznaná rozhodnutím Okresnej správy sociálneho zabezpečenia v Nových Zámkoch zo dňa 17.12.1990 a dôchodková dávka v sume 1416,- Kčs, jej bola priznaná právoplatným rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 23. apríla 1991, a to od 1. januára 1991. Výška dôchodkovej dávky bola vymieraná z priemerného mesačného zárobku navrhovateľky dosiahnutého v rokoch 1987, 1989 a 1990, upraveného pre účely výpočtu dôchodku na sumu 2.211,- Kčs. Vychádzajúc z počtu 41 rokov získaných v zamestnaní, dosiahla navrhovateľka rozhodnú dobu pre výšku dôchodku 39 rokov v III. pracovnej kategórii a jej dôchodok ku dňu vzniku nároku predstavoval 64% priemerného mesačného zárobku, čo bola suma 1.416,- Kčs. Posledným rozhodnutím zo dňa 06.12.2012, ktoré predchádzalo napadnutému rozhodnutiu, bola navrhovateľke v zmysle § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 329/2012 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2013, zvýšená suma jej dôchodkovej dávky o 10,10 eur, na sumu 290,70 eur.

Súd zdôraznil, že konal v rámci svojej rozhodovacej právomoci a preskúmal rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 05.12.2013, na základe opravného prostriedku navrhovateľky, podaného v rámci jej dispozičného oprávnenia, len v rozsahu pokrývajúcom výrokovú časť a odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, nakoľko v konaní podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. je predmet súdneho konania vymedzený predmetom rozhodnutia napadnutého opravným prostriedkom a inými nárokmi, ako tými, ktoré boli predmetom výrokovej časti napadnutého rozhodnutia, sa súd zaoberať nemôže, pretože opačným postupom by došlo k porušeniu princípu *iudicis est iudicare secundum allegata et probata partium* (sudca má rozhodovať na základe toho, čo mu strany predložili a dokázali). Inými slovami, v danom preskúmaní konaní sa súd mohol zaoberať len spôsobom uplatnenia metodiky zvýšenia už priznanej dávky navrhovateľky, teda výlučne tým, čo bolo predmetom samotného rozhodnutia odporkyne, t. j. zistením, či jej invalidný dôchodok za obdobie od 1. januára 2014 do 31. decembra 2014 bol zvýšený v súlade s ustanoveniami § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2014.

Dňa 05.10.2018 bolo podateľni krajského súdu osobne navrhovateľkou doručené podanie, ktorým vyzývala súd na doručenie rozhodnutia o ustanovení opatrovníka na konanie zo dňa 30.04.2018 ako i

rozsudku zo dňa 11. júla 2018. Zároveň vzniesla námietku o nezákonnosti postupu a rozhodnutí súdu, porušení jej ľudských práv. Podľa obsahu bolo predmetné podanie vyhodnotené ako odvolanie a vec bola predložená odvolaciemu súdu.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP).

Podľa § 492 ods. 1 SSP, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu bez pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Podľa ust. § 246c ods. 1 O.s.p., pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa § § 250ja ods. 1a 2 O.s.p., proti rozsudku súdu podľa § 250j ods. 1, 2 a 6 je prípustné odvolanie.

Odvolací súd rozhodne o odvolaní spravidla bez pojednávania, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak vykonáva dokazovanie. Ustanovenia § 214 ods. 1, 4 a 5 sa v konaní podľa tejto časti nepoužívajú.

Podľa § 204 ods. 1 O.s.p., odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa ust. § 218 ods. 1 písm. a) a b) O.s.p., odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané oneskorene, bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Podľa ust. § 58 ods. 1 O.s.p., súd odpustí zmeškanie lehoty, ak ju účastník alebo jeho zástupca zmeškal z ospravedliteľného dôvodu a bol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí. Návrh treba podať do pätnástich dní po odpadnutí prekážky a treba s ním spojiť i zmeškaný úkon.

Z obsahu spisu krajského súdu odvolací súd zistil, že žalobkyni bol v súlade s ust. § 29 ods. 2 O.s.p. ustanovený opatrovník z okruhu jej rodiny (brat), ktorý zastúpenie navrhovateľky neodmietol a v rozsahu zastúpenia konal. Postup podľa uvedeného ustanovenia prichádza do úvahy aj v prípadoch, keď sa jedná o účastníka síce postihnutého duševnou poruchou, ktorý však formálne nebol pozbavený spôsobilosti na právne úkony ani jeho spôsobilosť na právne úkony nebola obmedzená. Z obsahu administratívneho spisu bolo preukázané, že boli dané dôvody pre takýto postup, aj v súlade s názorom Najvyššieho súdu SR, prezentovaného v uznesení zo dňa 26.04.2017 sp. zn. 9So 181/2015. Ustanovený opatrovník zastupoval navrhovateľku v konaní pred súdom prvého stupňa a takéto oprávnenie mu vzniklo aj pre odvolacie a dovolacie konanie.

Ustanovenému opatrovníkovi boli doručované následné podania súdu a bolo preukázané, že odvolaním napadnutý rozsudok prevzal do vlastných rúk dňa 15.08.2018.

V zmysle ust. § 204 ods. 1 O.s.p., navrhovateľke, zastúpenej opatrovníkom, uplynula 15 - dňová lehota na podanie odvolania dňa 30.08.2018 (štvrtok).

Podanie navrhovateľky, osobne podané súdu dňa 05.10.2018, posúdené prvostupňovým súdom ako odvolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/38/2014-103 zo dňa 11. júla 2018 bolo podané po uplynutí zákonom určenej lehoty, navrhovateľka nebola doručovaním rozsudku krajského súdu opatrovníkovi vylúčená z úkonu, ktorý jej patril, pretože ten patril jej opatrovníkovi. Oprávnený účastník konania nepožiadala o odpustenie zmeškanej lehoty, a preto odvolací súd predmetné odvolanie podľa § 218 ods. 1 písm. a) a b) O.s.p. odmietol.

O náhrade trov odvolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c) v spojitosti s ust. § 246c ods. 1 prvá veta O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia, s prihliadnutím na okolnosť, že výsledok konania je analogický ako pri zastavení konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.